

דבר העורך

לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא

מורא שמים: הזהירו רבותינו להזכיר את השם בכבוד ובמורא, ולכוין כהלכה בשעת הזכרת השם, ולא יזרקנו מפיו בדרך קלות ראש ועראל.

וכך כותב רבינו יונה (שערי תשובה שער ג אות סא, ובאגרת התשובה לרבינו יונה), המזכיר את השם או את הכינוי, צריך להזכירו באימה ובידאה, ואם אינו מזכירו באימה ובידאה, אינו יודע את השם. וההפסד המצוי אצל נפשות המון העם, הוא על שפת הלשון, כי הם מזכירים שם שמים לבטלה, וגם בלי מורא. וכן פירשו במדרש (ויקרא רבה פרשת אמור סימן כז) את הפסוק (ישעיהו פרק א פסוק ג) יִשְׁרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבּוֹן.

נוראות מה שהזהיר הרוקח (הלכות תשובה סימן כה) "ויזהר כשמבורך הברכות בהזכרת השם הנכבד את ה' אלקיך בהזכרת שמו שירעדו כל איבריך ליראה את השם הנכבד והנורא הזה עבדו את ה' ביראה וכן כל שמותיו הקדושים".

ומפורסם מה שכתב החיי אדם (הקדמה, כלל ה אות א) וירא וירעדו ויזדעזעו איבריו בשעה שמזכיר השם. ולא שם המיוחד בלבד, אלא כל השמות שאינם נמחקין המיוחדין לשמו הגדול ברוך הוא. כמו שכתוב (דברים פרק יב פסוק נח) --- לְיָקָרָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא, והוריקו מפיו בלא כונה איה מורא.

ומביא החיי אדם מעשה נורא, באדם שבא לבית דין של מעלה, והופיעו גדודים של מלאכים לבושי שחורים, והעידו שנבראו על ידו, וכל אחד אמר באיזה יום הוא נברא שכאותו אדם הוציא אזכרות בתפילה בלי כוונה. וכל הבית דין של מעלה קרעו שמלותם, ואמרו לו 'טיפה סרוחה איך לא יראת לעשות כן', ופסקו את דינו או שיכנס לגיהנום או שיחזור בגלגול, והעדיף להיכנס לגיהנום מאשר לחזור בגלגול. ומסיים, ולכן ישים האדם על ליבו, להזכיר את השם ביראה ופחד ובכוונת הלב.

ועורר החפץ חיים (שם עולם חלק א פרק יא), שאין לנו יראת שמים כהווג, כי בני אדם דואגים יותר על הפסד רובל כסף, מאשר על הזכרת השמות הקדושים בתפילה בלי כוונה, שהוא עון פלילי, שנאמר (ירמיהו פרק יב פסוק ב) קְרוֹב אֶתָּה פְּתִיחַ וְרוּחַ מִכְּלִיתֶיךָ, וכמבואר בספר חסידים שכך פירשו חז"ל את הפסוק.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'כוונת שמות הקודש'

לְכָבוֹד שֵׁמֶךָ יְקָר יְתַנּוּ

תקציר הנושאים: סדרת המאמרים בנושאי 'הלכות תפילה'; גיליון 437 'כוונה בתפילה'. גיליון 438 'כוונה בברכת אבות'. גיליון 439 'כוונה בקריאת שמע'; נושא הגיליון הנוכחי 440 'כוונת השמות הקדושים', גדרי הכוונה הנצרכת והמעכבת, באמירת שמות הקודש בקריאת שמע, בתפילה, ובלימוד.

פירוט הכוונה בשמות הוי"ה, אדנות, אלהים, אלהינו, צבאות, שדי. האם מועיל לעשות תנאי פעם אחת ביום לכל השמות, או שצריך לכוין בכל שם? האם צריך לכוין לפני אמירת השם, או בשעת האמירה?

1. כוונת שם הוי"ה ושם אלקים

פירוט המילות: נפסק בטור ובשו"ע (אורח חיים סימן ה)

זמן מִפְּנֵי תוֹרַתְנוּ

הודעה חשובה ומשמעות לשוהתי התורה והמדוקקים בהלכה

בס"ד לקראת חג השבועות הבע"ט
ותקיים שיעור פנלא בהלכות המצוות

בעניין

הלכות
יום טוב וחג
השבועות

במעטנו של מרן הגר"ש
אלישיב זצוק"ל

ע"י תלמידו המובהק אשר יצק מים על ידו הגאון ר' יצחק דר"י שליט"א
מחבר סדרת הספרים הנפלאים "שבת יתחק"

גדרי ריבוי בשיעורים לענין מלאכות הנותרות ביום טוב באופנים המצויים | ריבוי בעיטת מלאכות | ריבוי במרחץ | דיני טלטול ביום טוב | הגבלות בטלטול שרותי ביום טוב | דיני אוכל ונפש | גדריו שווה לכל נפש ביום טוב | הלכות למעשה בבחיול ביום טוב | לשם ולא לגוי ביום טוב ובחולו"ם | ועוד דברים המצויים והשכוחים ביום טוב

השיעור יתקיים א"ח ביום חמישי פרשת במדבר ב"ט אייר תשפ"ד
בין השעות 3:00 - 3:30 בבתי
בביתנו ד פוסק קרית הרוב חסידי קרית | שנתנת בית ישראל ירושלים

שמענו וזחי נשמע

כ.ב. חרשו | נתן לקבל חכרות על השיעור מר"ח ומר"ש ביעות הרוקח - הרב יצחק בן-צבי 02-5372855 | שולחן מס' 9

מנון שיעור מילפוס בהלכה הממוחזר לרבות ליבם של תומכי התורה
אם אין כבוד אין תורה | קולות השקיעות הכרותות חום מתקיימת רק בשני ההיחזקת שלכם
ועוד עשרות חוקים ותקנות והשיעורים ידברו ימים נפלאים | 02-5372855

עני דברי
הילכתא
לדעת לחיות כהלכה

נתן לחיות לשיעור זה לכל החיילים הממוחזרין בין שנים ומלפנים בין החיילים מילפוס 02-5372855 | חרשו
לשיעור זה על שם יוסף לוי חרשו
מנון על חסידים אשר חרשו מילפוס 02-5372855 | חרשו | נתן לחיות יום יום לשיעור חרשו

ויכתוב כן על דף ויחנינו בסידור, כזה - האדוניה. גם צריך לצייר במחשבתו שם הויג בניקוד, ובתוך ה' האחרונה יכיון שם אדנות. ובסידוריו של שלב עדות מזרח כתוב כוונה זו בתוך הסידורים.

2. כוונת שאר השמות

אלהינו: כתב **בשו"ת הרשב"א** (חלק ה תשובה נה) באמירת 'אלהינו' יכיון משיגה בנו שהוא בעצמו מנהיגנו בלא שום אמצעי. וכתב **בגור"א** (אדרת אליהו בראשית א, א, ובסידור הגר"א) שבאמירת 'אלהינו' צריך לכיון משיגה בפרטות עלינו. ויש **סידורים** שכתוב על אמירת 'אלהינו' תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם - המשיגה בפרטות עלינו. וראה בספר **שפת חיים** (ביאורי תפילה עמוד יא) כוונת שם אלהינו, האלקים שלנו שאנו מכירים את כוחו.

אל, צבאות, שדי: וכתב **באז נדברו** (חלק יא סימן כז אות א), וכעין זה **בשבת הקהתי** (חלק א סימן ז), ו**בפסקי תשובות** (סימן ה אות א), ובאמירת 'אל' יכיון שהוא כח חזק וגבורה, כמו אילי הארץ. באמירת 'צבאות' יכיון שהוא השולט ומושל על כל בריה. באמירת 'שדי' יכיון שהוא משדד מערכות השמים, כלומר כובש אותם שלא יעשה רע לצדיק, כמבואר **ברמב"ן** (תחילת פרשת וארא).

אגב; מבואר **בקיבוץ שולחן ערוך** (סימן ו סעיף ג), כשרוצה להזכיר את "השם", אמר תיבת השם, ולא כמו שטועים המון ואומרים "אדושם" כי אין זה דרך כבוד של מעלה.

3. עומק הפשט

צווי דינים בכוונה: **הטור והשו"ע** מתחילים את סימן ה בנושא כוונת הברכות. עם הדין "וכיון בברכותיו פירוש המילות שמוציא מפיו". וכתב **בביאור הגר"א** (אות א) שהמקור לדין הראשון הוא בדברי **הגמ'** (ברכות דף מז), ולא יזרוק ברכה בפיו. כלומר, שיש דין כללי לכיון את פירוש המילות של הברכות ומקורו בגמ' 'ולא יזרוק ברכה מפיו'. ומצד דין זה מספיק לכיון שמשמעות המילה הוא שמו של הקב"ה. בנוסף לכך, יש דין כוונת השמות עם הגדרות מדויקות מהו הכוונה המפורטת הנצרכת בכל שם בפרטות, ומקורו בדברי רבינו יונה, והבן.

ולכן, אם לא כיון בקריאת שמע את כוונת השמות, וידע שאומר את שמו של הקב"ה, מבואר **באגרות משה** (אורח חיים חלק ה סימן ה אות ב), שיצא ידי חובה, ומוכיח ממה שנהגו במשך מאות שנים בתרגום של התפילה ליידיש, שתירגמו בעברי טייטש את המילה 'אט', ויצאו בכך ידי חובה. כלומר, שפירוש המילות העיקרי הוא שמכיון לומר שם הקב"ה, והמעלה הגדולה היא כאשר יכיון את משמעות ותוכן שמות הקודש.

וכעין זה מטו בשם **הגר"ש אלישיב זצ"ל** (יבקשו מפיהו חלק א שער ו פרק ב), לכתחילה צריך לכיון את כוונת כל השמות, ומעיקר הדין מספיק לכיון בפסוק ראשון של קריאת שמע, ובכרכת אבות, ובדיעבד, אם לא כיון את כוונת השמות בפסוק ראשון של קריאת שמע, וכיון רק לפירוש המילות - שמו של הקב"ה, יצא ידי חובתו ולא צריך לחזור על קריאת שמע.

בדרגות הכוונה יש אינספור מעלות, בבחינת סלם מַצְב אָרְצָה וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה (בראשית פרק כח פסוק ז), הדרגה הבסיסית היא פירוש המילות, ומעליה כוונת התוכן של שמות הקודש אדנות והויה, ובדרגות העליונות יש כוונת הארצ"ל והרש"י וכו'.

4. זמן הכוונה

בשבת אמירה: **השבט הלוי** (שו"ת חלק ז סימן קח) מדקדק מפשטות לשון **השו"ע** וכן מוכיח בספר **שיח הלכה** (סימן ה) מלשון **רבינו יונה** (ספר היראה, שמבואר בגר"א שזה המקור של הטור), שצריך לכיון את כוונת השמות, בשעה שאומר את השמות.

כאשר מזכיר שם הויה", כיון פירוש קריאתו באדנות שהוא 'אדון הכל', ויכון גם הפירוש של הכתוב לשון הויה", 'היה הוה ויהיה'. ובהזכירו אלקים, כיון: שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם. כי 'אל' הוא לשון כח וחוזק, כלשון **הפסוק** (יחזקאל פרק יז פסוק יג) וְאֵת אֲזִילֵי הָאָרֶץ לָקַח.

והנה **בגמ'** לא מפורש חיוב מיוחד בכוונת שמות הקודש, ומקור הדין של הטור והשו"ע ציין הגר"א לרבינו **רבינו יונה** (ספר היראה), שכתב כן לגבי קריאת שמע, והבינו הטור והשו"ע שהוא הדין בכל ברכה, כאשר מזכיר שם הויה", צריך לכיון 'אדון הכל היה הוה ויהיה'.

מאמר **הגר"א** (ביאור הגר"א אות ד) הביאו **המשנ"ב** (ס"ק ג), חולק על הטור והשו"ע, וסובר שבהזכרת שם הויה" צריך לכיון רק 'אדון הכל' כקריאתו בלשון אדנות, ולא צריך לכיון 'היה הוה ויהיה' שהוא פירוש שמו ולא אתחור. כי בכל מקום שיש קיש וכתוב, הולכים אחר הקריאה ולא אחר הכתיבה, למרות שיש בכתיבה סודות גדולים.

ולשיטת הגר"א, בדרי רבינו יונה בספר היראה, שצריך לכיון את שתי הכוונות 'אדון הכל' ו'היה הוה ויהיה', נאמרו ר' פסוק ראשון של קריאת שמע שג' (ויש גורסים שב') השמות מורים על 'היה הוה ויהיה', אבל בכל הברכות מספיק לכיון 'אדון הכל' שהוא פירוש קריאתו.

ליישב את שיטת השו"ע מקושיית הגר"א - שבכל מקום העיקר הוא הקריאה, ביאר **בתשובות והנהגות** (כרך ד סימן א) על פי מה שכתב **הגר"י** (על הרמב"ם עבודה זרה פרק ב הלכה ז), שאין כן קיש וכתוב, אלא צורת הקריאה של שם הויה, הוא בקריאת שם אדנות, ולכן סובר השו"ע שצריך לכיון גם קריאתו וגם כתיבתו. אך לדעת הגר"א, הזכרת השם באדנות הוא כינוי, ולכן לא צריך לכיון בו 'היה הוה ויהיה', וזולת בק"ש שצריך לראות כאילו שמו האמיתי לפניו.

ודייק **בשו"ת בצל החכמה** (חלק ד סימן א) שגם לדעת השו"ע צריך לכיון קודם את 'אדון הכל' כקריאתו, ואחר כך 'היה הוה ויהיה' ככתיבתו, כי העיקר הוא איך שקוראים את השם, כמו שכתוב **בביאור הגר"א**.

ומבואר **במגן אברהם** (ס"ק א), ו**במשנ"ב** (ס"ק ג), שאם כתוב לשון אדנות, כמו אֵתָה גְבוּר לְעוֹלָם, אֲדוֹנֵי, לכל השיטות מכיון רק 'אדון הכל', שהרי קריאתו וכתובתו שווים הם, בלשון אדנות. **הוראת פוסקי זמננו:** וכתב **הג"ש הלוי ואזנר זצ"ל** (מבית לוי קובץ יא עמוד סז), שבט הלוי חלק ז סימן קח) שלמעשה אפשר לנהוג כשיטת הגר"א, בקריאת שמע לכיון בקריאתו וכתיבתו, ובכל התפילה כקריאתו בלי כתיבתו. ויתכן שבהזכרת השמות בשעת הלמוד לכל הדעות מספיק כקריאתו בלי כתיבתו.

ולדעת **הגר"ש ז' אויערבאך זצ"ל** (הליכות שלמה תפילה פרק א אות ג-ד דבר הלכה אות ד ארחות הלכה 11) בקריאת פסוקים שכתוב פעמיים שם הויה בזה אחר זה והשני נקרא אלקים, יכיון בעיקר כמו הקריאה - אלקים, ואם יוכל יכיון גם כמו הכתיב - הויה. ואמר בעל פה לשואל שיתכן לומר שדין כוונת השמות, נאמר רק בברכות ותפילות, ובכל דבר שהוא עוסק בשבחו של הקב"ה, אך בקריאת פסוקים כגון 'שנים מקרא' וכדומה, לא צריך לכיון את כוונת השמות.

ו**כתב באור לציין** (חלק ב אות יח בהערות) שמדברי השו"ע ממעט עיקר חיוב כוונת השמות הוא בברכות, אבל בשאר חלקי התפילה ואמירת הפסוקים אין חיוב לכיון את כוונת השמות.

חכמי האמת: וכתב **בכך החיים** (סופר, סימן ה אות ו), בשם **העולת תמיד ושערי הכוונות** (בהקדמה לפני הקדמת בית הכנסת), ו**ספר אור הישר** (סימן ז אות ב), ו**הבן איש חי** (פרשת וישב אות ג), על פי **חכמי האמת** יכיון שמות אלו בשילוב אותיות הויה ואדנות,

אופן כתיבת השם	אופן קריאת השם	הכוונות
יְהוָה	אֲדֹנָי	אדון הכל, היה היה ויהיה
יְהוּה	אֲלֹהִים	תקף ובעל היכולת ובעל המחות כולם, היה היה ויהיה
אֲדֹנָי	אֲדֹנָי	אדון הכל
יְי	אֲדֹנָי	אדון הכל, היה היה ויהיה
אֲלֹהִים	אֲלֹהִים	תקף ובעל היכולת ובעל המחות כולם

סידור השלם ע"ו וחדר - ספרד / מערכת ע"ו וחדר / עמוד 18
הודפס מאוצר החכמה

לפני האמירה: מאידך לדעת **רבינו בחיי** (ויקרא פרק כד פסוק י) הובא **באליה רבה** (ט"ז) ו**אשל אברהם** (אופנהיים) צריך לכון את פירוש השמות, לפני הזכרת השם.

פוסקי זמננו: כתב **בהליכות שלמה** (תפילה פרק א אות ד) שמבואר מדברי הראשונים, שצריך לכון ממש בשעת הזכרת השם, אך אנשים פשוטים שירצו לעשות כך, עלולים לשבש את צורת האמירה של המילה, ולכן בתפילה שהיא תחנונים, עדיף לכון לפני שאומר את השם, כדרך אדם שמתחנן ומכוון לפני כן מה הולך לומר ולהתחנן, ובקריאת שמע שהוא דרך קריאה, אפשר לכון גם אחרי האמירה.

ומסיק **בשם הלוי** (שו"ת חלק ז סימן קח) שהמנהג לכון בשעת אמירת השם כדעת השו"ע, ולא כדעת האליה רבה, אך שמע מצדיקים שנהגו גם כאליה רבה.

5. תנאי בכל יום

הריני מכוין: ידוע ומפורסם בכל עולם התורה, החידוש הנפלא של **האשל אברהם מבוטשטש** (בהקדמה לסידורו תפלה לדוד אות כא), וכעין זה כתב **באפיקי ים** (סוף חלק ב פניני ים אות ג), שמועיל לעשות תנאי כל יום על כוונת השמות.

וכך יאמר בכל יום בבוקר קודם ברכות התורה;

וְהִרְיֵי מְכוּוֹן מַעֲפָה עַד לְמַחֵר קֶצֶת הַזֹּאת כָּל פֶּעַם שֶׁאֶזְכְּרֵי שֵׁם הוִי"ה תְּקוּדוֹשׁ, שְׁהוּא בְּכַתְיֻבְתּוֹ הִיָּה הֵן הִיָּה וְהִיָּה, וּבְקִרְיָאָתוֹ אֲדֹנָי שְׁהוּא אֲדוֹן הַכֹּל. וְנֶשְׂאֶזְכְּרֵי שֵׁם אֱלֹהִים שְׁהוּא תְּקִיף וְבָעַל הַיְכָלָת וְבָעַל הַחַיּוֹת קָלָם עֶלְת הָעִילוֹת וְסִיפֵית כָּל הַסִּיבוֹת.

בהרבה סידורים מודפס התנאי האמור, בתוספת המשפט; עצה זו אינה מועילה לפסוק ראשון של קריאת שמע. אמנם בסידור **תפלה לדוד** שהוא המקור לתנאי, לא מופיע משפט זה.

בכל יום: כעין מהלך זה מבואר **בשו"ת בצל החכמה** (חלק ד סימן א) בכל יום בקולמו בבוקר, כשהוא מזכיר **השם הראשון** באותו יום שם הויה ושם 'אלוקים', לכיון בהם כראוי כפי המבואר בשו"ע סימן ה', וגם יכוין, שכל השמות שיזכיר היום עד מחר בבוקר, יהיו בכוונה זו.

והוכיח כדבריו מריני כתיבת סת"ם שמועיל תנאי מראש על כל הספר, כמבואר **בשו"ע** (ו"ד סימן רעד סעיף א) צריך שיאמר הסופר כשיחיל לכתוב ספר זה אני כותב לשם קדושת ספר תורה, ומספיק לכל הספר. וכתב **הט"ז** (וירה דעה סימן רעד ס"ק א) בשם **הסמ"ג**, שצריך לומר בתחילת הכתיבה, שכל האזכרות שיכתוב, יהיו לשם קדושת השם. וכתב הט"ז שנוון לומר כך, כי שמה ישכח לקדש את השם בשעת הכתיבה. ומועיל הכוונה בתחילה על כל המשך המעשה, מכח הכלל 'כל העושה' על דעת ראשונה הוא עושה".

ומביא **הפתחי תשובה** (סימן רעו ס"ק א) בשם **שו"ת מים רבים** שהביא **משו"ת הלק"ט** (חלק א סימן טז) שבשמות עם ספק האם הם קודש או חול, אפשר לסמוך על מה שקידש את כל

השמות בתחילת הכתיבה.

שואלים על הגר"ק מבוטשטש מה עם השמות שאמר קודם ברכות התורה, ואכן בשו"ת בצל החכמה כתב לעשות כן בשם הראשון שמזכיר ביום, אולם לשיטת הגה"ק מבוטשטש אפשר לפרש שלכן דקדק בלשונו, 'עד למחר בעת הזאת', כלומר שמכוין מעכשיו שקודם ברכות התורה, עד למחר קודם ברכות התורה.

ולדעת **הגרש"ז אויערבאך זצ"ל** (הליכות שלמה תפילה פרק א אות ג-ד דבר הלכה אות ד ארחות הלכה 11), כיון שכונת השמות לא מוזכר בגמרא, לכן יתכן שאפשר לסמוך על התנאי של האשל אברהם, כי בדורותינו החלושים קשה לכיון כל פעם, ובמשך כל היום יכוין בכל פעם בכוונה כללית, שזה השם של ריבון העולמים. ועיקר התנאי של האשל אברהם, לא מועיל לפסוק הראשון של קריאת שמע, וכן מסתבר שלא מועיל לברכה ראשונה של שמונה עשרה, כי במקום שהחייב לכיון הוא מעיקר הדין יתכן שלא מועיל התנאי כיון שהסחף דעתו ופנה להתעסק בדברים אחרים.

ומטו בשם **הג"ר ישראל יעקב פישר זצ"ל** שמועיל התנאי, ואין צריך לעשותו בכל יום, אלא אפשר לעשותו פעם בשנה כמו גילוי דעת על הנדרים בערב ראש השנה. וכעין זה מטו בשם **הגרא"ל שטיינמן זצ"ל** (מלא פי התלפת), שמועיל להתנות פעם בשנה, ואף יותר משנה.

מסירת המדינה: בספר **טעמי המנהגים** (עניני ברכות אות כט) מביא בשם **הרב הקדוש מאפטא זצ"ל**, טעם לאמירת 'אדון עולם' לפני התפילה ואחרי התפילה, כי הוא כמו מסירת מדינה, שעל כוונה זו זכיר כל השמות בתפילה; 'אדון עולם' הוא הקדמה לשם אדני'. בלי ראשית רבו 'ולו העזו והמשרה' הוא הקדמה לשם 'אלוקים', שהוא תקיף ובעל היכולת. 'והוא היה והוא היה והוא יהיה' הוא הקדמה לשם הויה, ולכן צריך לכיון מאוד באמירת אדון עולם, ועל דרך השוואה זו זכיר את כל השמות.

וכתב בספר **מעגלי צדקה** (על התורה בפתחה שבראש הספר, נדפס גם בתחילת פירוש מראה יחזקאל על הגדה של פסח אות ט), לראות בכל היכולת, לכיון לפחות פעם אחת בכל תפילה בראשיתה, בהזכרת השם, הכוונה המבוארת באו"ח סימן ה'.

6. חולקים על התנאי

בשעת האמירה: לדעת **האז נדברו** (חלק ב סימן עט), וכעין זה נקטו **בהלכות יום ביום** (תפילה חלק ב פרק א) ו**הגרי"ל בעלסקי זצ"ל** לא מועיל לעשות תנאי ולכוין זמן רב קודם האמירה, כי כוונת השמות היא חלק מכוונת התפילה הנצרכת בשעת האמירה עצמה, ואינו דומה למעשה גט שניתן להגדיר מראש את המעשה שיעשה בהמשך. ומה שהאפיקי ים היה עושה את התנאי, הינו מחמת שיהיה חרד למרות שכיון אולי לא כיון כראוי, לכך מהיות טוב הוסיף תנאי זה.

ולדעת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (יבקשו מפיהו חלק א שער ו פרק ב) אמירת התנאי מוסיפה משהו, אך אין חיוב לאמרו. ולדעת **הגר"ח קנייבסקי זצ"ל** (דעת נוטה ציצית הערה 155) מסביר את התנאי לא מועיל, וצריך עיון. וכתבו **בהלכה בורות** (או"ח חלק א סימן ה סעיף ד בירור הלכה) ו**בילקוט יוסף** (או"ח סימן ה סעיף ג), שהעצה של התנאי אינה מועילה לכל הדעות, ויש לעיין בה, ולפיכך כל אחד ישתדל לקיים הכתוב בשו"ע לכיון באמירת השמות, ולא יסמוך לכתחילה על התנאי.

מקורות: תיביל ליה **להג"ר אברהם וולדמן שליט"א** מחשובי הלומדים בשיבת מיר ירושלים, שזכה לחבר ספר נפלא **כוונת שם ה' בהלכה** - ביאור על שו"ע סימן ה', לדין כוונת השמות, שכרה ועושה, עצות לכוונה, והנהגות צדיקים. ניתן להשיג את הספר במייל מערכת הילכתא.

קריאת צילום: חיים גולדברג

משיב כהלכה

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **הכוונה:** באמירת שם הוי"ה - מכיון 'אדון הכל היה הוה ויהיה', כקריאתו וכתיבתו. לשיטת הגר"א בפסוק ראשון של קריאת שמע מכיון כקריאתו וכתיבתו, אבל בכל שם הוי"ה מכיון רק כקריאתו 'אדון הכל'. באמירת שם אדנות - מכיון 'אדון הכל'. באמירת שם אלוקים - מכיון 'תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם'.
- ב. **עיני הכוונה:** לכתחילה צריך לכוין כן בכל השמות, ומעיקר הדין מעבך רק בשמע ישראל וברכת אבות. יש אומרים שמכיון כן רק בברכות ותפילות ושבח הקב"ה ולא בקריאת פסוקים וכדומה. ויש אומרים שבאמירת הוי"ה דרך לימודו, כיון רק 'אדון הכל'.
- ג. **זמן הכוונה:** לשו"ע מכיון את השמות בשעת אמירתם, לרבינו בחיי מכיון קודם אמירתם, ויש מחלקים שבתפילה כיון קודם האמירה, ובקריאת שמע שהוא דרך קריאה יכון אחר האמירה.
- ד. **בדעיב:** אם לא כיון בפסוק ראשון דקריאת שמע את כל כוננת השמות, אבל ידע ונתכונן באמירת השם, שהוא השי"ת, יצא ידי חובתו ואינו חוזר.
- ה. **תנאי כוונה:** האשל אברהם מבוטשטש חידש לעשות תנאי בתחילת היום שכל השמות שגידי באותו יום יהיו לפי הכוונה שאומר עכשיו, ונחלקו הפוסקים האם לסמוך על זה למעשה. יש אומרים שאינו מועיל בפסוק ראשון של קריאת שמע וברכה ראשונה של שמונה עשרה. והר"ק מאפטה פירש ש'אדון עולם' הוא הקדמה לפרש את שמות הקב"ה המוזכרים בתפילה.

הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 439 בסך 100 שקל מזומן
האברך החשוב הג"ר נתנאל ונדרולדה שליט"א
כולל ישיבת מיר ירושלים

שאלה: מהם העצות והסגולות למי שרוצה לכוין כראוי בתפילתו?

פרט עצות על פי הלכה, עצות מעשיות, עצות סגוליות, ועוד.
מקורות: ספר חסידים (סימן קנח), של"ה (מסכת תמיד פרק נר מצוה אות יג, שער האותיות אות למ"ד, ח), נפש החיים (שער ב פרק יג), יסוד ושוש העבודה (שער הקרבן פרק א), משנה ברורה (סימן צח ס"ק ב), אמרי דעת (חלק ב עמוד קנט), עלי שור (חלק ב עמוד שו), שיערים בתפילה (עמוד טו, כ), פניני פתח (עמוד יח), אטי ישראל (פרק א סעיף ג), הדרכות ועצות בעבודת ה' (עמוד קט).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדיית. התשובות המובחרות יושלבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.
בכדי להשיב ולהגיש תשובה, מספיק לעיין במראה מקום אחד!
נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תיחשב לשבוע הבא). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לעילוי נשמת הרמח"ל רבי משה חיים ב"ר יעקב חי לוצאטו זצוק"ל בעל מסילת ישרים ועוד ספרים נלב"ע כ"ו אייר תק"ד ת.נ.צ.ב.ה.

עדכוני הלכה

סיגרויות אלקטרוניות

חשוב לדעת: הופיע בגיליון עומק הפשט מספר 206 בנושא 'כשרות סיגריה אלקטרונית' הפולמוס סביב הנושא האם מילוי סיגרויות אלקטרוניות צריך כשרות ופיקוח מהודר, או לא. מומחים מעדכנים; בכל סיגריה יש עשורת רכיבי טעם שמורגשים כפה בעישון, ובפרט שלפעמים הנוזל עצמו מגיע לתוך הפה. החומרים שעשויים לטעם אינם בטלים, ובלי פיקוח אין אפשרות לשער את מקור הרכיבים. לפי החוק כיום, גם בתמציות 'צמחיות' תכנן תערוכת טעם של איסורי אכילה, ויין נטש אסור בהנאה, ואלכוהול מחמם שעבר עליו הפסח. ולכן על כל מעשן לעשות שאלת חכם מה לעשות למעשה.

נושא הגיליון הבא:

'עצות לכוונה בתפילה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב ליריד מערכת הילכתא
הר"ר ישראל קלרמן שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו יקירו כמר יצחק זאב הלוי ני"ו
יהי רצון שיזכה לרוות ממנו ומכל צאצאיו רוב נחת וקרובה

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
ביורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

02-535-0-535 **מכון הילכתא**

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי
02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל

פקס: 02-6507823